

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๘๑/๒๕๖๐

ศาลแพ่ง

ศาลปกครองกลาง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

คดีที่โจทก์เป็นเอกชนยื่นฟ้องกรมทางหลวง ที่ ๑ อธิบดีกรมทางหลวง ที่ ๒ จำเลย ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อ้างว่า โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนดซึ่งซื้อมาจากสถาบันการเงินได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการถูกจำเลยทั้งสองสร้างทางหลวงแผ่นดินทับทั้งแปลง ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชดเชยค่าเสียหาย จำเลยทั้งสองให้การว่า มิได้กระทำละเมิด ที่ดินแปลงพิพาทแบ่งแยกมาจากโฉนดที่ดินของผู้มีชื่อ ซึ่งได้เวนคืนแล้วทั้งแปลง เพื่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน โดยสร้างเสร็จตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ ผู้มีชื่อไม่เคยโต้แย้งเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินแปลงพิพาท ถือเป็น การแสดงเจตนาสละการใช้ประโยชน์ในที่ดินของตนให้เป็นทางสาธารณะ ที่ดินแปลงพิพาทที่โจทก์ซื้อมาเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าที่ดิน หรือค่าเสียหาย เห็นว่า คดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น เป็นหลักกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของรัฐโดยปราศจากความผิด ซึ่งมีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองและเยียวยาความเสียหายให้แก่เอกชนจากการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองหรือบริการสาธารณะแล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนเป็นพิเศษ แม้จะเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายก็ตาม ซึ่งการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคอันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะก่อให้เกิดภาวะสาธารณะที่ไม่เสมอภาคต่อเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนดังกล่าวทำให้ได้รับความเสียหายเป็นพิเศษ โดยรัฐจะต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้น ตามหลักกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดของรัฐโดยปราศจากความผิด เมื่อคดีนี้โจทก์ซื้อที่ดินพิพาทภายหลังจากถูกเวนคืนแล้วมาฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชดเชยค่าเสียหายจากการที่โจทก์ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาทเนื่องจากถูกจำเลยทั้งสองสร้างทางหลวงแผ่นดินทับที่ดินพิพาท มูลความแห่งคดีจึงไม่ใช่กรณีที่โจทก์ซึ่งเป็นเอกชนเจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืนฟ้องเรียกค่าเวนคืนหรือไม่พอใจ ค่าเวนคืนจากการที่จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อจัดทำทางหลวงแผ่นดิน อันจะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เป็นกรณีที่โจทก์กับจำเลยทั้งสองโต้แย้งกันเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ซึ่งการที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามที่โจทก์มีคำขอได้นั้น ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แล้วจึงจะพิจารณาประเด็นอื่นได้ต่อไป คดีนี้จึงเป็นการฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษารับรองคุ้มครองสิทธิในที่ดินของโจทก์ อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม